

Nr 78.

Av herr Ekman, Karl Johan, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 3, 8 och 9 §§ i lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 8 med förslag till ändrad lydelse av vissa paragrafer i lagen om jordfästning tillåter jag mig anföra följande.

Den nya slags begravning, för vilken genom lagförslaget utrymme skall lämnas, nämligen "begravning utan jordfästning i svenska kyrkans ordning" omfattar i själva verket — bortsett från begravning inom "främmande trossamfund", vilken väl i allmänhet försiggår i det främmande trossamfundets egen kyrka — två mycket olikartade begravningar, den ena rent "borgerlig begravning" utan all kristlig prägel och den andra "frikyrklig begravning". Lagen handlar visserligen direkt endast om "jordfästning i svenska kyrkans ordning" (2 §), men indirekt avse dess stadganden att i viss mån gälla även begravning i annan ordning. Därvid tages ingen hänsyn till åtskillnaden mellan "borgerlig" och "frikyrklig" begravning, vilket vid tillämpningen torde komma att förorsaka betydande svårigheter.

Enligt nu gällande lag (3 §) får i kyrka icke äga rum annan jordfästning än s. k. högtidlig jordfästning enligt svenska kyrkans ordning och förrättad av präst inom denna kyrka. Lagförslaget däremot är så avfattat, att det säkerligen kommer att tolkas så, att kyrka skall kunna upplåtas icke blott för jordfästning i svenska kyrkans ordning utan även för "borgerlig begravning" och "frikyrklig begravning".

En sådan omformulering av stadgandet var icke föreslagen av de sakkunniga och har avstyrkts av lagrådet, som förordat bibehållande i denna del av det nu gällande stadgandet.

Må vara, att "frikyrklig begravning", som ju är en kristlig åkt, må kunna, då omständigheterna så påkalla, förrättas i kyrkan; så bör dock vara uteslutet, att en begravningsceremoni av icke kristen, kanske till och med av anti-religiös karaktär skall kunna få förrättas i kyrkan. Men eftersom ingen åtskillnad gjorts på den ställning, lagen intager till dessa olika slag av begravning, komma med säkerhet svårigheter att uppstå, om tillstånd skall lämnas för den ena men icke för den andra icke kyrkliga ceremonien.

I 8 § förekommer också åtskilligt, som är ägnat att medföra pinsamma förvecklingar vid tillämpningen. Sålunda borde icke förekomma, att medlem av

svenska kyrkan någonsin skall behöva för att skydda sin rätt till kyrklig begravning därom meddela något särskilt förordnande. Kvarstår han i kyrkan, måste tagas för givet, att han också åstundar jordfästning enligt denna kyrkas ordning, så framt han icke särskilt förordnat om en annan ordning eller hans närmaste anhöriga kunna skriftligen och samstämmigt betyga, att detta varit hans önskan. Att utsträcka denna rätt att bestämma för den döde till andra än hans närmaste anhöriga synes särskilt opåkallat.

Sista stycket i 8 § 1 mom. är otillfredsställande i flera hänseenden. Framställning om borgerlig eller frikyrklig begravning skall göras hos prästen i den församling, som är rätt inskrivningsort för dödsfallet. Skall han också meddela beslut, huruvida det må ske? Och, i så fall, skall han bestämma platsen för begravningsceremonien? Om denna skall ske å annan ort och kyrkan på den orten för ändamålet begäres, skall han då kunna bestämma om upplåtande av en kyrka, med vilken han alls icke har att skaffa? Eller skall han vara sökandens kommissionär för underhandlingar med vederbörande präst om en sådan sak? Han kan i allt fall ingen tid bestämma, ty han vet icke, vilka förrättningar som kunna vara utsatta i den kyrka, där ceremonien skall äga rum; och tiden för sådant bestämmande är vid dödsfall ofta mycket knapp.

Åtskilligt annat torde kunna vara att invända mot de föreslagna bestämmelserna, men det anförda torde visa, att, om en lag av sådan innebörd som den nu föreslagna skall antagas, en omarbetning av förslaget är nödvändig.

Med anledning härav tillåter jag mig för närvarande yrka,

att riksdagen ville avslå det i Kungl. Maj:ts proposition nr 8 framlagda förslaget till lag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i lagen angående jordfästning.

Stockholm den 22 januari 1925.

K. J. Ekman,
Jönköpings län.